

DJURENS VÄRLD

Svenska Djurskyddsföreningens medlemstidning | Nr 1 2023

Klimatkrisen

så påverkas djuren

Otillåten kattavel

orsakar stort lidande

Ny landsbygdsminister

vad händer med djurskyddet?

Igelkott

Igelkotten har troligen funnits i mer än 30 miljoner år men är nu rödlistad av SLU Artdatabanken i kategorin nära hotad. Arten återfinns framför allt i södra Sverige, på Gotland och norrut upp till Dalarna, men också lokalt längs Norrlandskusten. Särskilt starka fästen finns kring städer och samhällen då igelkotten gärna lever i anslutning till bebyggelse, i parker och trädgårdar.

Den nattaktiva igelkotten är svår att förväxla med någon annan art i Sverige: en spräcklig, taggig boll som snabbt drar in fötter och huvud om den blir störd. Under vinterhalvåret ligger igelkotten i dvala i ett vinterbo som de har byggt av löv och gräs. Boet kan ligga under uthus, i garage, komposter eller ris- och lövhögar. Under riktigt bistra förhållanden kan vinterdödligheten uppgå till 25-40 procent.

Under våren och försommaren infaller parningstiden. Honan är dräktig i 30-35 dagar och föder sedan en kull om cirka fyra-fem ungar. Ungarna stannar i boet och diar mamman i cirka tre veckor

och lämnar modern när den är runt fem-sex veckor gammal. Igelkotten äter många olika slags djur i lämplig storlek: dagmaskar, sniglar, ödlor, grodor och insekter, samt ungar av sorkar, möss och markhäckande fåglar. Ollon, svamp och bär ingår också i födan.

Igelkotten rör sig över stora områden, framför allt hanar under parningstid. Tack vare taggarna, cirka 5000-7000 stycken, är det bara några få rovdjur som dödar och äter igelkott, som rödräv, grävling och berguv. Varför populationen har minskat kraftigt på senare tid är inte klarlagt men trafik, robotgräsklippare och trimmers som människan använder kan utgöra ett hot. ■

Fakta igelkott (*Erinaceus europaeus*)

Ordning:	Äkta insektsätare
Familj:	Igelkottsdjur
Kroppslängd:	20-30 cm
Vikt:	0,4-1,5 kg
Livslängd:	Normalt 5-7 år, men kan bli äldre

Källa: SLU Artdatabanken

Innehåll

- 04 Aktuellt på djurskyddsfronten
- 06 Intervju - Landsbygdsministern
- 08 Reportage - Scottish fold
- 10 Forskning – SVA om patologi
- 12 Reportage – Klimatet & djuren
- 16 SDF tipsar
- 17 Gåvotack
- 18 Mitt husdjur – Hund
- 19 Korsord
- 20 På spaning i naturen - Sparvuggla

Bli medlem

Ett medlemskap i Svenska Djurskyddsföreningen innebär att du är en röst för djuren.

Medlemsavgift för 2023: 200 kronor.

Ungdom t.o.m. 18 år: 100 kronor.

Årsbetalande juridisk person: 1 500 kronor.

Stödjande medlem: 100 kronor.

Betalning sker till plusgirokonto 55 99 85-7
märk betalningen med namn och adress.

Djurens Värld nr 1 2023

Medlemstidning för Svenska Djurskyddsföreningen. Utkommer med fyra nummer per år.

Ansvarig utgivare

Lillemor Wodmar

Redaktör

Louise Cederlöf

Formgivning

Stjärntryck, Stockholm

E-post

djurensvarld@djurskydd.org

Kommunikationsstrategi

JCW Hållbar Kommunikation

Redaktionskommitté

Anna Broström
Louise Cederlöf
Maria Lönn
Lillemor Wodmar

Tryckeri

Stjärntryck, Stockholm

ISSN

0291-1545

Omslagsfoto

Mostphotos

Foto

Mostphotos om inget annat anges.

Djurens Värld trycks på miljövänligt papper.

Kontakta Svenska Djurskyddsföreningen

Besöksadress:

Sandsborgsvägen 55,

122 33 Enskede

Expeditionstid, måndag–torsdag: 09.00-15.00.

Lunchstängt: 11.30-12.30.

Expeditionstid, fredag: 09.00-13.00.

Telefon: 08-783 03 68

Hemsida: www.djurskydd.org

E-post: info@djurskydd.org

Fyrverkerier, klimatkris och engagerade medlemmar

Kära medlemmar,

Nytt år och det firar vi med ett nytt omslag på Djurens Värld. Jag tycker den är snygg, vad tycker du? För övrigt började det nya året med en rivstart. Vår kampanj, Stoppa fyrverkerier för privatpersoner, lanserades i slutet av förra året och pågick som intensivast under nyårshelgen och veckorna därefter. Kampanjen är långtifrån över, vi kommer att framföra vårt budskap tills målet är nått. Jag hoppas att du vill hjälpa till, du kan läsa mer om kampanjen på vår hemsida.

Vår nya landsbygdsminister Peter Kullgren (KD) har förmodligen mycket på sitt bord, men har ändå tagit sig tid att svara på några frågor. Hur resonerar han kring det värdefulla men ständigt hotade betesskyddet för mjölkkor, till exempel? Kommer kossorna få fortsätta beta och uppleva solens strålar på somrarna? Och kommer Sverige till slut ta sig i kragen och haka på flertalet länder i Europa genom att förbjuda den så förkastliga uppfödningen av pälsdjur? Läs hans svar på sidan 6.

Vid sidan av kriget i Ukraina och Sveriges ansökan till Nato hamnar klimatkrisen lätt i skymundan trots att den också är akut. De mest dramatiska följderna av klimatförändringarna har Sverige klarat sig ifrån men visst märks de även hos oss. Vintrarna är inte lika vita som förr och somrarna kan bli olidligt varma. Skogsharens vackra vita vinterdräkt som normalt skyddar den från att upptäckas blir istället en avslöjande faktor som sätter haren i fara. Medan haren är en förlorare finns det andra arter som gynnas av klimatförändringarna. Guldschakalen på framsidan av tidningen är exempel på en av de arter som gynnas. Dess förekomst i Östeuropa har ökat markant och forskarna räknar med att den kan ta sig till Sverige genom att simma från Danmark eller vandra från Finland över till norra Sverige. Kommer guldschakalen att bli ett nytt tillskott i den svenska faunan? Läs mer om hur vilda djur i Sverige påverkas av klimatförändringarna på sidan 12.

Till sist vill jag tacka alla ni medlemmar som på ett eller annat sätt engagerat sig; skrivit under våra kampanjer, stöttat i sociala medier och till och med skänkt en slant eller två till olika välgörenhetsändamål. Vi är väldigt glada över ert stöd. Svenska Djurskyddsföreningen är er förening så fortsatt engagera er. Kom på våra årsmöten, tyck till, ställ frågor om ni undrar något och prata djur med likasinnade. Varmt välkomna! ■

Maria Lönn

Generalsekreterare SDF

En av schimpanserna som sköts ihjäl under Furuviikstragedin: Linda. Totalt miste fyra apor livet och en ytterligare en, Selma, skottsbadades. Hon är nu blind på ena ögat, har en fraktur i armen och hagelsplitter kvar i kroppen.

Furuviiksskjutningarna kan vara grovt djurplågeri

Efter tragedin på Furuviiksparken där fyra schimpanser sköts till döds fortsätter polisens utredning, vilken väntas dra ut på tiden. Bland annat utreds brott mot djurskyddslagen. Men parken har också gjort sig skyldiga till det nya brottet grovt djurplågeri - det anser docenten i straffrätt, Annika Norée.

Det var den 14 december förra året som fem av Furuviiksparkens sju schimpanser rymde från aphanuset. Några av dem tog sig ut i parken som vid tillfället var stängd. Händelsen fick stor uppmärksamhet både i Sverige och internationellt och djurparken kritiserades hårt för sitt agerande, bland annat av världsledande primatforskare Frans de Waal och Jane Goodall.

Fyra apor sköts ihjäl under rymningen: Linda, Torsten, Santino och Manda. Ytterligare en, Selma, skottsbadades. Fortfarande är det inte helt klart vad som hände de här dagarna, men enligt uppgift ska åtminstone en av aporna inte dött direkt utan lämnats att självdö. Det tog också tre dygn innan de överlevande tre kunde tas om hand och ges adekvat vård.

Flera polisanmälningar har upprättats, bland annat om brott mot djurskyddslagen. Annika Norée, docent i straffrätt vid Stockholms universitet, skriver i en debattartikel att schimpanser i fångenskap inte får avlivas med jaktvapen. De får bara avlivas med sömnmedel, av veterinär. Först efter skjutningarna ansökte parken om dispens från Jordbruksverket om att få använda jaktvapen. Jordbruksverket gav dispens i efterhand med villkoret: ”Vapen och ammunition ska vara anpassat till de aktuella djuren så att det säkerställer en omedelbar och korrekt avlivning.”

Annika Norée anser att ”jakten, dödsskjutningarna och underlåtenheten att ge aporna akut veterinärvård är så nära gärningsbeskrivningen man kan komma för det nya brottet grovt djurplågeri”. Det infördes i brottsbal-

ken den 1 juli 2022 och vägledande fall behövs. Tragedin i Furuviiksparken visar i blyxtbelysning varför alla däggdjur måste få ett rättsligt skydd, skriver Annika Norée vidare.

– Jag ser fram emot en grundlig utredning av hela händelseförloppet och om fallet kan anses klassas som det nyligen instiftade brottet grovt djurplågeri. Det är orimligt att den enda åtgärden för liknande situationer är att skjuta skarpt, dessutom med otillåtna vapen. Det måste självklart finnas en beredskap med mindre ingripande och slutgiltiga åtgärder, innan man eventuellt hamnar i detta drastiska läge. Om en sådan beredskapsplan inte går att utforma, har jag svårt att se hur en djurpark kan få tillstånd för sin verksamhet överhuvudtaget, säger SDFs generalsekreterare Maria Lönn. ■

Rekordmånga smuggelhundar 2022

Under 2022 stoppade Tullverket 552 hundar från att komma in i Sverige. Det är 29 fler än 2021. Även Rysslands invasion av Ukraina ger avtryck i årets statistik: 114 av de stoppade hundarna kom med krigsflyktingar från Ukraina.

Den ökande trenden har setts under flera år: 2019 stoppades 200 hundar av Tullverket för att 2020 stiga till 280. 2021 var siffran uppe i 523.

– Under pandemin var suget efter hund stort men trots att det nu borde ha minskat stoppar vi fortfarande oroväckande många smuggelhundar, säger Håkan Hansson,

biträdande enhetschef på Tullverket, i ett pressmeddelande.

En positiv trend under 2022 var att färre hundar avlivades än året innan, trots att fler upptäcktes. Majoriteten av hundarna från Ukraina utan vaccinationspass sattes i hemkarantän eller fick andra begränsningar för att minska sjukdomsspridning. ■

Djurskyddsrepresentant i nämnd

SDF är sedan 2019 representerad i samtliga sju regionala djurförsöksetiska nämnder. Som djurskyddsrepresentanter för vi djurens talan och kan föreslå ändringar i försöken. Vi kan också yrka på att ett försök inte ska genomföras om lidandet anses bli för stort för djuren.

Alla djurförsök måste först prövas av en djurförsöksetisk nämnd.

Huvudman är Jordbruksverket och prövningen sker inom ett brett regelverk: EU-direktiv, djurskyddslag, djurskyddsförordning och föreskrifter. I varje nämnd sitter två djurskyddsrepresentanter, sex forskare/djurskötare och fyra lekmän som nominerats av politiska partier. Ordförandeposten innehas av en jurist. Platserna i nämnden ger värdefull insyn i en

verksamhet som inte är tillgänglig för vanliga medborgare.

Är du intresserad av att sitta i en djurförsöksetisk nämnd och tror att du kan göra en insats för försöksdjuren? Då är du varmt välkommen att höra av dig till oss. Just nu söker vi ledamöter inför mandatperioden juli 2023 - juni 2027. ■

Mejla på info@djurskydd.org så berättar vi mer!

Pris för forskningskommunikation

Carin Wränge är ansvarig för framtagandet av webbplatsen HästSverige.se och prisas nu av Kungliga skogs- och lantbruksakademien, KSLA, för sina nyskapande insatser inom forskningskommunikation. HästSverige.se är ett samarbetsprojekt mellan Hästnäringens nationella stiftelse, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, och Sveriges veterinärmedicinska anstalt, SVA, med medel från bland annat Svenska Djurskyddsföreningen. Carin Wranges insatser inom forskningskommunikation är föredömliga och av bestående värde inom akademiens verksamhetsområden, skriver KSLA. ■

Många för ett pälsfritt Europa

Medborgarinitiativet Fur Free Europe som syftar till att förbjuda pälsdjursfarmning och försäljning av pälsprodukter i EU har nu samlat över 1,4 miljoner namnunderskrifter. Det innebär att minimigränsen om en miljon underskrifter nåtts med god marginal, och att frågan måste tas upp och behandlas av EU-kommissionen. Flertalet länder i Europa har redan förbjudit pälsdjursuppfödning men fortfarande tillåts uppfödning av mink, rävar och chinchilla i ett antal länder, däribland Sverige (mink). ■

Fyrverkerikampanj engagerar

Svenska Djurskyddsföreningens samarbete med Riksföreningen Stoppa fyrverkerier för privatpersoner i Sverige fortsätter. I dagsläget har närmare 12 000 personer skrivit under namnsamlingen som startade i december 2022. Som en del i kampanjen publiceras ett vittnesmål om dagen på Instagram-kontot ”stoppafyrverkerier” där olika personer berättar om de skador och trauman som drabbar både djur och människor. Under våren planeras fler debattartiklar i ämnet, liksom uppvaktning av politiker. Skriv gärna under namnsamlingen som finns på djurskydd.org ■

”Sverige ska inte sänka djurskyddskraven”

Foto: Nimmi Andersson Regeringskansliet

Med den nya regeringen har Sverige fått en ny landsbygdsminister. Vad innebär skiftet för djurskyddet? Hur ser ministern på djurförsök, jakt och kameraövervakning i slakterier? Och vad betyder egentligen skrivelsen i Tidöavtalet om djurvälstånd och konkurrens inom EU? Det och mycket annat svarar Peter Kullgren (KD) på här.

Text: Louise Cederlöf

Överenskommelsen mellan M, KD, L och SD, det så kallade Tidöavtalet, finns ett kort stycke om djurskydd och djurvälstånd. Där står: ”En översyn ska genomföras om möjligheterna att på ett sätt som är förenligt med den gemensamma jordbrukspolitiken i EU balansera konkurrensförutsättningarna för svenska livsmedelsproducenter med bibehållna högt ställda svenska djurskyddskrav. Syftet ska vara att stärka konkurrenskraften för svensk livsmedelsproduktion och samtidigt förbättra den globala djurvälståndet.”

Skrivelsen har fått många att fundera på vad som egentligen menas. Innebär det att svenska djurskyddsregler ska sänkas till en lägre EU-nivå?

– Vår avsikt med djurvälståndsutredningen är inte att Sverige ska sänka djurskyddskraven. Sveriges högt ställda djurskyddskrav är en av byggstenarna som, tillsammans

med vårt goda djurhälsoläge och ansvarsfulla antibiotikaanvändning, utgör värdefulla mervärden för den svenska livsmedelsproduktionen. Samtidigt kan kraven vara betungande för de enskilda producenterna och ha en påverkan på konkurrensvillkoren, säger Peter Kullgren i en mejlintervju med Djurens Värld.

Att Sverige har högre krav vad gäller stallutrymme inom ägg-, kyckling- och grisproduktion är exempel på saker som påverkar konkurrenskraften, menar Peter Kullgren.

– Att det blir dyrare är inte konstigare än att ett större boende kostar mer än ett mindre. Men kraven innebär också fördelar då det medför att vi har friska djur.

På frågan om beteskravet för mjölkkor ska värnas svarar landsbygdsministern att ”regeringen har inte beslutat att ta bort det”.

En viktig del inom djurskyddsarbete är de kontroller som länsstyrelserna gör för att säkerställa att lagar, förordningar och föreskrifter följs. Men kontrollerna har totalt sett blivit färre. Målet om att minst tio procent av gårdarna med livsmedelsproducerande djur ska kontrolleras varje år nås inte. 2021 var snittet i landet 4,7 procent. Men trots det har Peter Kullgren förtroende för de berörda myndigheternas arbete.

– De prioriterar att kontrollera de djur där det finns störst risker för bristande djurvelfärd. Både Jordbruksverket och länsstyrelserna arbetar aktivt med att öka effektiviteten och träffsäkerheten. Jag har förtroende för det arbetet som myndigheterna bedriver.

Bör kameraövervakning införas i slakterier?

– Det pågår en utredning som ska redovisas 31 maj 2023. Syftet med utredningen är att analysera hur kamerabevakning skulle kunna användas för att stärka djurskyddet, och föreslå hur ett krav på det kan utformas.

Det råder veterinärbrist i Sverige, som i sin tur påverkar djurskyddet. Hur ska ni komma till rätta med det?

– Jag är medveten om den ansträngda situationen och det är angeläget att hitta lösningar. I betänkandet ”Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård” finns en rad förslag som kommer att utgöra ett viktigt underlag för regeringen. Det har skickats ut på remiss och kommer att hanteras i de gängse processer som finns i regeringskansliet, jag kan inte föregå den hanteringen.

”

Det är viktigt att den illegala handeln och införseln av djur upphör, hanteringen medför ett allvarligt lidande för djuren.

EU har beslutat om en utfasning av djurförsök, men det går långsamt. Vad kan Sverige göra för att påskynda processen?

– 3R-centret, som arbetar med att främja och samordna arbetet med alternativ till djurförsök och att bistå forskningsfinansierare, har fått i uppdrag av Sveriges nationella kommitté för skydd av djur som används för vetenskap-

liga ändamål att ta fram en strategi för hur djurförsöken ska kunna fasas ut på sikt.

Hundsmuggling har ökat stort på senare år. Hur vill regeringen komma åt det?

– Det är viktigt att vi alla gör vad vi kan för att bidra till att den illegala handeln och införseln av djur upphör, då hanteringen medför ett allvarligt lidande för djuren. Utan köpare finns det ingen lönsamhet och inga incitament för personer att bedriva sådan verksamhet. Jordbruksverket, Tullverket och Statens veterinärmedicinska anstalt arbetar tillsammans och kontinuerligt för att sprida information och kunskap. Man håller även kontakt med kollegor i EU för att upptäcka och förhindra illegal handel med djur.

Flertalet länder i Europa har förbjudit att djur föds upp för sin päls, men inte Sverige. Hur ser du på att vi halkar efter?

– Regeringen har i dagsläget inga planer på att förbjuda minkuppfödning. Svenska minkar har generellt fått det bättre sedan 2012, dels tack vare nya djurskyddsföreskrifter, dels tack vare pälsnäringens eget djuromsorgsprogram.

Det har varit många incidenter på djurparker på senare tid. Finns det anledning att skärpa reglerna för vilka djur som får hållas där?

– Jag kan inte kommentera enskilda fall men först och främst är det naturligtvis olyckligt när saker sker som kan innebära, eller innebär, en fara för både människor och djur. Allmänt kan jag säga att Sverige har en stark djurskyddslagstiftning som omfattar alla djur som människan har i sin vård. Lagen syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvelfärd och respekt för djur. Länsstyrelserna ansvarar för att kontrollera att djurskyddslagstiftningen följs och de utför regelbundet inspektioner på samtliga djurparker i Sverige.

Vilda djur (i naturen) har inte samma lagliga skydd som tamdjur. Bör de ha det?

– Vilt hålls inte av människan utan lever fritt i naturen, därför är inte djurskyddslagstiftningen möjlig att tillämpa. Vilda djur får endast fångas eller fällas om det är förenligt med jaktlagstiftningen. Där finns detaljerade bestämmelser om när, var och hur vilt får fångas eller fällas. Till exempel står det i jaktlagen att jakt ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande.

Hur ser din personliga relation till djur ut?

– Jag tycker mycket om djur och har både katt och hund. Vidare är jakt ett stort fritidsintresse för mig som jag haft sedan jag var ung. Det har gett mig en förståelse och en relation till naturen som är mycket positiv. ■

Smärtsam ledsjukdom hos katter med vikta öron

Med karaktäristiska öron vikta framåt och ett allmänt ”sött och runt” utseende har scottish fold blivit populär, inte minst med draghjälp av kändisar som poserar med sina djur i reklam och sociala medier. Men scottish fold är en ras behäftad med allvarliga hälsoproblem och avel strider mot svensk djurskyddslagstiftning. Trots det förekommer katterna i Sverige, både på veterinärkliniker och på annonssidor.

Text: Louise Cederlöf

Ursprunget till scottish fold uppges vara den vita kattungen Susie som föddes med framåtvikta öron på en bondgård i Skottland 1961. Hon fick senare en kull där två av ungarna hade samma typ av öron. Det uggleliknande utseendet tilltalade kattentusias-ter varpå ett avelsprogram startade. Men problemen med rasen skulle snart visa sig. De vikta öronen beror på en gen som ger broskdefekter i skelettet, så kallad osteokondrodysplasi.

– Det är en degenerativ ledsjukdom, en onormal utveckling av brosket som kan öka med tiden ju äldre katten blir, säger Eva Axné, veterinär och professor vid Institutionen för kliniska vetenskaper, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU.

Sjukdomen yttrar sig bland annat genom håla, ovilja

att röra sig och svårigheter att exempelvis hoppa och klättra på grund av smärta. Den enda behandlingen är smärtlindring för att lindra symtomen och har de mycket ont måste de avlivas av djurskyddsskäl.

– Det är väldigt svårt att bedöma hur ont en katt har men att de är ovilliga att röra sig är ett tecken på att de inte mår bra, dessutom finns röntgenbilder som visar kraftiga förändringar i form av otäcka pålagringar i leder, säger Eva Axné.

Om scottish fold renavlas blir effekten dubbel genupp-sättning vilket garanterar defekt och smärta i leder. För att undkomma det har rasen ofta parats med scottish straight eller annan ras med raka öron. Men även med enkel genupp-sättning riskerar minst hälften av avkom-

morna att ärva defekten.

– Det är ett dominant anlag så det har inte hjälpt att man korsar scottish fold med raser med raka öron, utan även de med enkel uppsättning får problem om än lite mildare besvär. Man borde inte avla på den här rasen överhuvudtaget, det är oetiskt och strider mot Jordbruksverkets föreskrifter.

Det Eva Axné syftar på är kapitel 6 i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd från 2020 om hållande av hundar och katter: ”Förbud att avla under vissa förutsättningar; (om) de har sjukdomar eller letala anlag, defekter eller andra egenskaper som kan medföra lidande för deras avkommor.” Det är därmed inte rasen som är förbjuden utan defekten och vad den kan medföra som inte är tillåten.

– Lagtexten är tydlig, det är inte tillåtet att avla på de här djuren. Däremot är det inte förbjudet att äga en sån här katt. Jag vet att veterinärer ibland stöter på dem i klinikerna och i det läget är vi egentligen skyldiga att anmäla, om vi misstänker att ett djur lider.

Länsstyrelserna ska som tillsynsmyndighet följa upp när veterinärer anmäler uppfödare men enligt uppgift till Djurens Värld har det sällan gett något resultat. Bortsett från ett undantag: 2016 beslutade Länsstyrelsen i Västra Götaland att förbjuda en uppfödare att avla på scottish fold med hänvisning till svensk lagstiftning. Det överklagades till Förvaltningsrätten i Jönköping 2017 som avslög begäran och gick på länsstyrelsens linje. Uppfödaren belades med avelsförbud på katter med vikta öron.

Att scottish fold dyker upp på veterinärkliniker är bevis på att någon form av uppfödning pågår, omfattningen är dock svår att uppskatta då de inte tillåts registreras i det största kattförbundet, Sverak. Sedan 2021 får de heller inte registreras i Sveriges nya raskattförening, SNRF, om inte ett DNA-test gjorts före parning som utesluter foldgenen.

– Rasen har aldrig varit godkänd i vårt världsförbund, Fife, eftersom den anses defekt. Men det är möjligt att det finns uppfödare som håller på med det här som inte är medlemmar hos oss, säger Eva Porat, ordförande i Sverak, men påpekar att hon inte tror att det rör sig om någon större verksamhet.

– Att man blandar scottish fold med munschkin vet jag förekommer, det har jag sett. Munschkin är också förbjudna hos oss, de har en defekt som gör att benen är jätte korta, ett slags taxvariant, fortsätter Eva Porat.

Både Eva Axné och Sverak anser att annonssajter, som marknadsledande Blocket, måste ta ett större ansvar för att inte sälja djur som strider mot lagstiftningen och har kontaktat dem upprepade gånger.

Vad har då Blocket för policy kring det här?

– Scottish fold är förbjudna att sälja på Blocket sedan

februari 2022 efter samtal med Jordbruksverket. Vi nekar därmed alla katter som annonseras som scottish fold, även korsningar, säger Jessica Cervin, kundsäkerhetsansvarig på Blocket.

Blocket arbetar ”kontinuerligt med att stärka kundsäkerhetsarbetet för att se till att inga katter av förbjudna raser förekommer”, men Jessica Cervin påpekar att det finns tillfällen då annonser av olika skäl undgår deras filter och granskningar.

– Det gäller en försvinnande liten andel av alla våra kattannonser men varje annons är en för mycket. Därför är vi extremt tacksamma för tips från våra användare och andra aktörer om något liknande upptäcks, så att vi omedelbart kan agera.

Foto: Pexels

De framåtvikta öronen hos scottish fold beror på en gen som ger broskdefekter i skelettet. Ledsjukdomen är mycket smärtsam och blir värre ju äldre katten blir.

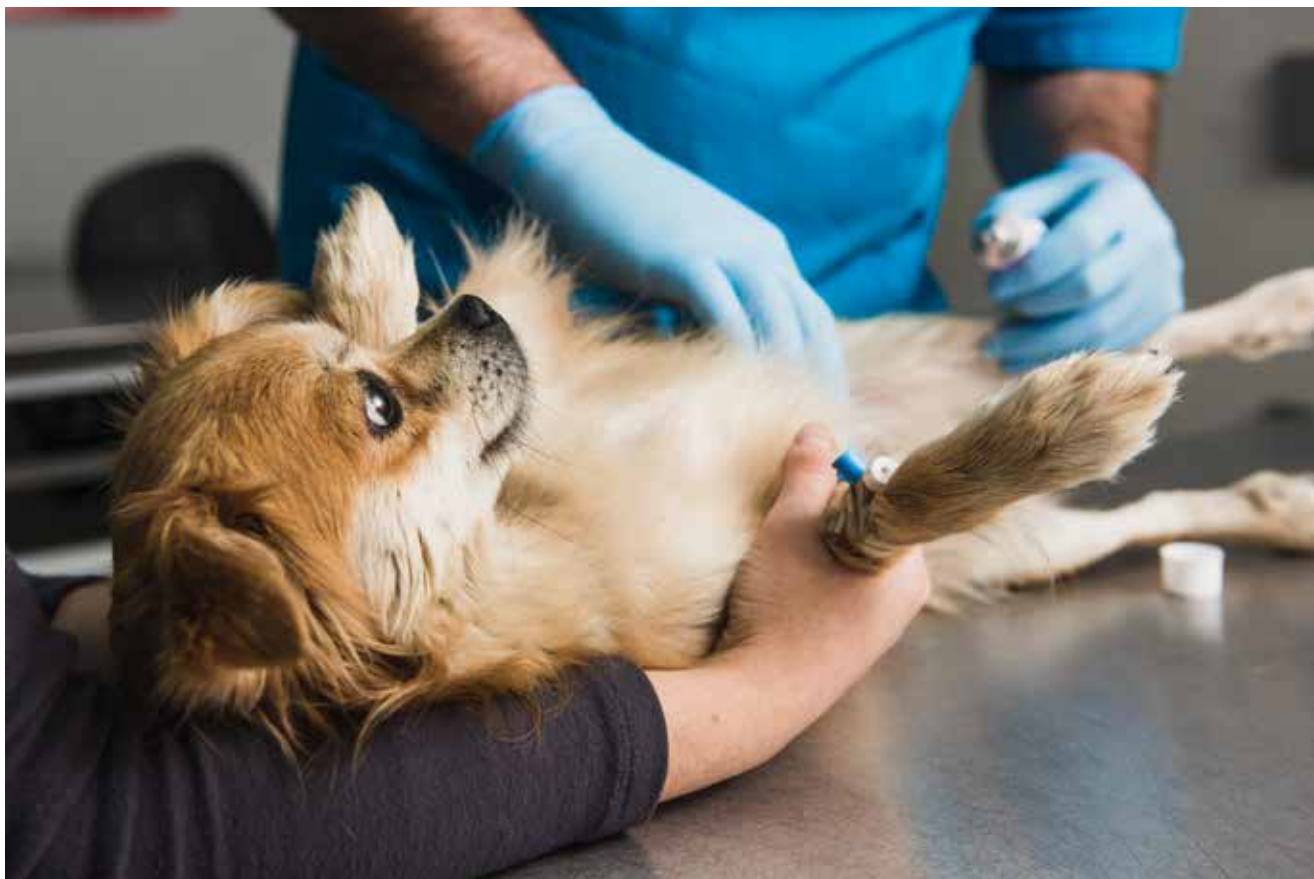
När Djurens Värld undersöker tillgången finns på Blocket i januari 2023 en fem veckor gammal unge till salu, samt en tvåårig hona för omplacering. I båda annonserna har scottish fold stavats med ett ”e”. När vi ställer frågor tas annonserna bort av Blocket.

– Det är beklagligt att dessa har passerat vår filtrering genom kreativ stavning, vi har nu agerat genom att addera detta i vårt säkerhetsfilter så att det inte ska kunna ske igen, säger Jessica Cervin.

Alla annonser granskas innan publicering, majoriteten manuellt men en viss del går via automatisk granskning. Enligt Jessica Cervin sker några försök varje månad att sälja scottish fold-katter men i och med förbudet har försöken minskat. Även införandet av bank-id vid försäljning av djur har haft effekt.

– Bank id-verifierade sessioner har tagits emot väldigt väl och vi har fått mycket positiv feedback på säkerheten och tryggheten vid djurköp. Vi arbetar ständigt med att se till att köp av djur sker på ett tryggt och säkert sätt. Att köpa ett djur är ett stort ansvar och ett beslut som alltid ska ske med eftertänksamhet, säger Jessica Cervin. ■

Specialistutbildning inom patologi

Patologi är ett grundläggande område inom veterinärmedicinen och har stark koppling till djurhälsa och djurskydd. Det finns ett stort och kontinuerligt behov av veterinärer som är specialiserade inom patologi för att säkerställa djurs välmående och undvika onödigt lidande. Av Sveriges cirka femtio veterinära patologer har uppskattningsvis 10-15 specialistexamen i patologi. Svenska Djurskyddsföreningen har nu delat ut medel till Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, för att bekosta en specialistutbildningstjänst.

Text: Avdelningen för patologi och viltsjukdomar, SVA, genom Ylva Lindgren (biträdande statsveterinär och sektionschef) och Louise Cederlöf (redaktör)

Vad innebär då patologi? Patologi är ett grundläggande område inom veterinärmedicinen, där veterinära patologer har ett stort ansvar i att fastställa korrekt diagnos hos sjuka och avlidna djur. Vi arbetar med att öka kunskapen om sjukdomars uppkomst och utveckling, och om deras inverkan på djurs hälsa. Vi arbetar typiskt med obduktionsverksamhet och undersökning av vävnadsprover från levande djur, och spelar därigenom en viktig roll i arbetet med djurskydd och djurhälsa. Vävnadsprover från levande djur kan till exempel

gälla en undersökning av en borttagen tumör, där man fastställer vilken tumör det handlar om och om den är god- eller elakartad. Vi undersöker också om tumören är helt avlägsnad eller om tecken på spridning finns. Allt detta kan påverka hur den behandlande veterinären går vidare med fallet. Det kan också handla om hudbiopsier från djur med hudförändringar, där vi genom mikroskopisk vävnadsundersökning kan fastställa typ av förändringar och vilken underliggande sjukdom/orsak det talar för, såsom allergi, parasitangrepp, autoimmun sjukdom

eller infektion. Om tecken på infektionssjukdom finns kan en diagnos, förutom att det underlättar för en korrekt behandling, i vissa fall också förhindra att smittan sprids till andra djur. Vid obduktioner av avlidna djur kan inte just de djuren räddas, men en korrekt diagnos kan dels ge kunskap inför liknande fall i framtiden, och dels göra så smittsamma sjukdomar upptäcks.

Det tar många år att utbilda en veterinär till veterinärpatolog. Genom att utbilda veterinärer med intresse för patologi i så kallade ”residency-program” finns möjligheten att bibehålla och stärka kompetensen inom ämnet. Träning inom patologi kräver praktiskt arbete med fall kombinerat med teoretiska studier. I Sverige finns inget nationellt utbildningsprogram eller examen för veterinära patologer, utan för att nå specialistnivå krävs diplomering genom European College of Veterinary Pathology (ECVP), alternativt den amerikanske motsvarigheten ACVP. ECVP är en europeisk organisation, etablerad 1995, som fastställer standard för utbildning som kan leda till erkännande av specialister inom området.

Utbildningen sker inom ett residency-program kopplat till ECVP, och omfattar ett minimum av 36 månaders tjänstgöring under ledning av en ECVP-diplomerad specialist. SVA är godkänt i enlighet med ECVPs standardkrav för att hålla residency-träning för att uppnå specialistexamen. Efter avlagd examen finns möjlighet att specialisera sig ytterligare och gå upp för en specialistexamen inom forensisk veterinär patologi, det vill säga patologi kopplat till rättsfall.

Sedan mitten på januari har SVA:s avdelning för patologi och viltsjukdomar en ny kollega, Emilian Malek. Emilian har kommit till SVA för att genomgå sin specialistutbildning inom patologi, en tjänst som tillkommit genom medel från Svenska Djurskyddsföreningen.

Det finns ett stort och kontinuerligt behov av veterinärer som är specialiserade inom patologi för bibehållna kompetens inom ämnet och för att säkerställa djurs välbefinnande och undvika onödigt lidande. Idag finns uppskattningsvis femtio aktiva veterinära patologer i Sverige, och av dessa är omkring 10-15 diplomerade enligt ECVP. Så även om det inte råder någon brist på veterinärer som arbetar som patologer, är det inte så många som har specialistexamen. En anledning till det är att det inte finns så många enheter (”training centers”) som är godkända för att hålla specialistutbildning. I Sverige finns två godkända utbildningscenter, vid SVA och SLU, båda i Uppsala (i nuläget finns totalt 37 stycken i Europa). ■

Fakta 1

SVA ligger i Uppsala och är en expertmyndighet med uppdrag att främja djurs och människors hälsa, svensk djurhållning och miljö med diagnostik, forskning, beredskap och rådgivning. På avdelningen för patologi och viltsjukdomar arbetar man såväl med tamdjur som vilda djur, och utöver sjukdomsövervakning är en viktig del i verksamheten att bidra med kompetens i djurskyddsärenden. SVA utför ca 900 tamdjursobduktioner och ca 2000 obduktioner av vilda djur om året (inklusive 20-50 rättsfall) och mer än 8000 mikroskopiska vävnadsundersökningar. SVA har expertis inom såväl tamdjur, vilda djur, laboratoriedjur, fåglar och fisk.

Fakta 2

Emilian Malek är 27-år och blev färdig veterinär 2021 vid Poznan University of Life Sciences i Polen. Han har varit intresserad av patologi sedan tredje året av veterinärutbildningen. För att fördjupa sina kunskaper i ämnet knöt han sig därför till patologiavdelningen på universitetet, samtidigt som han volontärarbetade på patologiavdelningen på ett av stadens sjukhus. Emilian har även genomgått specialistträning (så kallat ”internship”) i Italien, under överseende av sex stycken ECVP-specialister. Han kom så småningom fram till att han ville göra samma typ av karriär som sina handledare så när möjligheten till specialistutbildning i Sverige dök upp tog han chansen direkt; Emilian har sedan tonåren varit intresserad av Sverige och att bo och verka här har varit ett mål i livet.

Fjällräven är anpassad till ett arktiskt klimat och drabbas därför hårt när klimatet blir varmare och snötäcket försvinner. Med stigande temperaturer kan rödräven breda ut sig i fjällområden och konkurrera ut fjällräven. Klimatförändringarna påverkar även tillgången på fjällrävens huvudföda – smågnagare – negativt.

Klimatförändringarna: Hur påverkas vilda djur i Sverige?

Sverige går mot ett mildare och blötare klimat. Och i takt med klimatförändringarnas intensitet kan kartan för våra vilda djur ritas om. [Djurens Värld](#) har inventerat delar av forskningen om hur svenska, vilda djur påverkas av ett varmare klimat. Det visar att vissa arter gynnas och andra missgynnas. Men också att det finns hopp om att kunna bromsa utvecklingen.

Text: Anna Broström

Naturvårdsverket skriver i en rapport till regeringen att Sverige inte kommer att uppnå de miljömål som är satta till 2030. Bland annat gäller det mål som ”Levande skogar”, ”Storslagen fjällmiljö” och det senaste ”Ett rikt växt- och djurliv”. Naturvårdsverket skriver vidare att det behövs mycket mer kunskap om hur ett klimat i förändring påverkar den svenska naturen.

– Klimatkrisen hänger ihop med naturkrisen. Vi måste säkerställa fungerande ekosystem och områdeskydd som naturreservat och ersätta dagens skogsbruksmetoder med ett naturnära skogsbruk. Vi har bara små fragment av naturskog kvar i Sverige idag, om de sista naturskogarna försvinner, vart ska arterna ta vägen? frågar sig Isak Isaksson, biolog och sakkunnig i biologisk mångfald, Naturskyddsföreningen.

Synliga klimatförändringar i Sverige idag är bland annat vattenbrist, torka och ett minskat snötäcke. Även förändringar i säsongsvariationerna, som en allt tidigare vår är ett tecken. Att våren kommer tidigare påverkar ekosystemen och förskjuter arternas livscyklar. Andreas Nord är docent och forskare i ekologi och zoofysiologi, Lunds universitet:

– En liten fluktuation i temperatur, från frusna sjöar och snötäcke, till barmark och öppet vatten hela vintern, ger enorma ekosystemkonsekvenser. Vi ser flera påverkansfaktorer bland arterna. Stannfåglar som blåmesar och talgoxar lägger sina ägg tidigare eftersom insektslarverna, som fåglarna matar sina ungar med, kläcks tidigare. Fåglarna har inte kunnat anpassa sig som larverna, så de lägger sina ägg lite för sent.

Andra problem som klimatförändringarna orsakar under vintern är snabba växlingar av perioder med snö och regn. Vattnet fryser på och ger en svärgeomtränglig iskorpa över många vilda djurs föda.

– Det är ett konkret problem. Vissa klövdjur som renar når inte födan genom isen. Det problemet kommer att öka i omfattning, säger Andreas Nord.

Vilda djur som har vit vinterdräkt, som hermelin, snö vessla, ripa och skogshare, utsätts även i större utsträckning när snötäcket minskar. Exempelvis börjar

skogsharen, som är rödlistad av SLU Artdatabanken, byta till vit vinterpäls när dagarna blir kortare på hösten och riskerar att utsättas av predatorer i större utsträckning om detta sker när det är barmark.

– Det handlar om ljusförhållanden som orsakar en kaskad av fysiologiska processer när sommar går mot höst, vilket leder till att dräktbytet sker. Vi kommer att se mer vita djur på barmark i framtiden, säger Andreas Nord.

När våren kommer mitt i vintern påverkar det hela ekosystemet. För igelkotten kan det innebära att den vaknar för tidigt ur sin vinterdvala och få svårt att hitta föda.

Andra djur som drabbas är de som går i vinterdvala, till exempel igelkott och fladdermöss som sover igenom vintern. De bygger upp med näring och fettreserver för att övervintra.

– Blir det då blir väldigt varmt så vaknar de till liv och förbrukar energi. Och då finns det ingen föda för dem när de vaknar på vintern, säger Isak Isaksson.

Enligt Göran Ericsson, professor fakulteten för skogsvetenskap, Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU är problemen i Sverige inte att arter försvinner, utan de som kan tillkomma.

– Nya arter kan komma hit söderifrån, på egna

» ben och vingar. Ett exempel på det är guldschakalen, som setts i Finland. Den skulle kunna vara ett hot inom några årtionden och förändra förutsättningar för de djur som bor här.

Isak Isaksson anser dock att guldschakalen är ett välkommet bidrag till arterna.

– Frågan är om den är en invasiv art eller om den har utökat sitt område på grund av klimatförändringar. Den är inte ett hot mot våra djur, tvärtom, ett positivt tillskott till vår svenska fauna.

Forskarna är ense om att det både finns vinnare och förlorare bland arterna. Andreas Nord menar att vissa av våra stannfåglar har ökat, bland annat på grund av mildare vintrar som gjort det lättare att hitta föda längre norrut. Medan andra havsfåglar som häckar på klipphyllor påverkas negativt, exempelvis grisslor.

– Grisslorna i Östersjön blir mer oroliga och rör sig mycket mer när det blir för varmt, vilket riskerar att ägg eller ungar kan ramla ner för klipphyllorna.

Han ser också att värmeböljor orsakar andra problem, som sommaren 2018.

– Då dog blåmesungar av överhettning i vissa bon. Det är inte väldokumenterat men det händer säkert varje år. Andra arter som häckar mitt i sommaren, som gråsparven och koltrasten, kan nog drabbas ännu hårdare. De vuxna fåglarna tappas kroppskondition och värmen sliter hårt på kropparna om de inte kan vila. De får också svårare att ta hand om sin avkomma när det är varmt, då straffas de dubbelt.

Isak Isaksson vidhåller att när klimatet blir varmare handlar det om vilka djur som påverkas och var i Sverige:

– När våren kommer mitt i vintern påverkar det ekosystemet från insekter till fåglar och pollinerare. Värmen gör att humlor blir överhettade, föda torkar bort och syret minskar i uppvärmda älvar, sjöar och vattendrag.

Göran Ericsson menar att det finns konsekvenser för vilda djur men att det är svårt att se om de är stora, än. Många svenska djur anpassar sig, gäss och änder trivs till exempel i södra Sverige och stannar längre om det är isfritt.

– Djur som normalt behöver mycket snö påverkas negativt, som fjällräven. Snötäcket försvinner, träden

Om de sista naturskogarna försvinner, vart ska arterna ta vägen?

flyttar högre upp på fjället och den är i konkurrens med rödräven. Men vi har inget massutdöende av vilda djur, det är inga arter som får svårt att överleva. Vi kan se konsekvenser vissa år, som en annan typ av snö och skare under vintern. Under en tidigare vår kan växtligheten och födan blomma över snabbare för de betande djuren.

Dagligen handlar det om djurens beteende och jakt på föda. Många av djuren är köldtoleranta, men måste jobba hårdare i värme. Fåglar måste vila mer, söka skugga oftare och dricka mer för att anpassa sig i värme. Det Andreas Nord nu tittar på i forskningen är fågelungar som växer upp i värmebölja, kan de anpassa sig?

– Fåglarna hinner med i förändringarna, de har motståndskraften. Kartan kommer dock kanske att ritas om, vissa fåglar blir vanligare och andra ovanligare. Deras utbredningar i landet kan också ändras. Men jag tror att vi kommer ha ungefär samma spelare med i spelet.

Trots larmrapporter har forskarna hopp och anledning till att vara positiva.

– Vi måste komma ihåg att djur generellt sett är tuffa

och hårdhudade. De klarar av mycket, väldigt bra. Men vi kan inte fortsätta utarma fisket, skogs-, och jordbruket, då försvinner förutsättningarna för naturens motståndskraft. Naturen återskapar sig och kommer tillbaka, om den får en chans, säger Andreas Nord.

Göran Ericsson menar att bevarandearbetet och den lagstiftning som skett i Sverige sedan mitten på 1960-talet har gjort att djurarter ökat.

– Forskning visar att det är mycket fler älgar, rådjur, fåglar och rovdjur i Sverige idag än på mitten av 1800-talet. Snarare kan vi ställa frågan: om det har gått så bra för svenska, vilda djur, hur kan vi lära andra länder att utöka sitt djurskydd till samma nivå?

Isak Isaksson är hoppfull om att klimatförändringarnas påverkan kan begränsas men påpekar att det kommer att krävas åtgärder:

– Om vi skyddar naturen och återskapar ekosystemen i skog och vatten kan det gå att bromsa utvecklingen. Ju mer stabilt ett ekosystem är desto större chans har vi. Men det krävs livsstils- och samhällsförändringar. Det kommer att krävas politiska beslut som skyddar natur, och en förändring av jord- och skogsbruksmetoder. ■

Arter som gynnas

- Gäss och änder trivs i ett varmare klimat där det är isfritt, gärna i södra Sverige
- Guldschakalen vill ha öppna landskap och kan bli en ny art i vår svenska fauna
- Blåmes och talgoxe hittar mer föda under mildare vintrar
- Vildsvin och klövvilt som älg, rådjur, dov- och kronhjort lever lättare i ett mildare klimat
- Svartmunnad smörbult är en fisk som gynnas av varmare vatten

Arter som missgynnas

- Ripor, hermelin och den rödlistade skogsharens vita päls syns när snötäcket minskar och de blir mer utsatta för större rovdjur
- Fjällräven påverkas av ett minskat snötäcke och att trädgränsen flyttar högre upp i norra Sverige, den är även i konkurrens med rödräven
- Grisslor som bor på klippor vid Östersjön stressas av varmare somrar och rör sig mer när det blir varmt

Källor: Naturvårdsverket, SLU Artdatabanken, Naturskyddsföreningen

Öka den biologiska mångfalden i trädgården - 8 enkla tips

Hjälp de vilda djuren och insekterna i trädgården och gör samtidig den biologiska mångfalden en tjänst. Här är åtta bra och relativt enkla tips för en spirande och livfull vår och sommar.

Text: Louise Cederlöf

Främja masklivet – många dagmaskar är tecken på rikt liv i jorden. De producerar lika mycket gödsel som sin egen vikt, per dag. De gillar mullrik jord med mycket organiskt material. Mata jorden med kompost, naturgödsel och löv så trivs masken.

Var lat – låt gräsklipparen vila eller klipp bara delar av trädgården. Anlägg en äng på den oklippta delen och låt den växa och frodas. Rensa inte heller bort allt ogräs, det kan vara en viktig resurs för andra arter. Blommande tistlar och maskrosor gillas också av bin.

Plantera smart – se till att alltid ha något i din trädgård som är i blomning, från tidig vår till sensommar. Frukträd, bärbuskar och kryddväxter är bra tips, och sälg är en nyckelart för vårens vildbin. Undvik även bekämpningsmedel!

Kompostera mera – att göra sin egen kompost är enklare än man tror, och bra för både planeten och plånboken. Den ska vara minst en kvadratmeter och vara utan botten. Varva sedan med torrt och färskt växtmaterial, ca tio centimeter av varje.

Täck jorden – ta vara på löv och annat organiskt material. Lägg det på rabatterna och i odlingslådor så gynnar

du mikrolivet. Maskar, mikroorganismer och andra kryp bryter ner det organiska materialet som blir till näring för växterna. Skäms inte över skräphörnet i trädgården; gamla stockar, kvistar och lövhögar blir till viktiga boplatser och skydd över vintern för igelkottar och insekter.

Locka pollinatörer – insekter som pollinerar växter är avgörande för den biologiska mångfalden. Se till att plantera växter som ger pollen och nektar olika delar av året. Humlor och vildbin som vaknar ur sin vintervila är hungriga; sälg, allium, vårlök och fruktträd gynnar dem tidigt på säsongen.

Sandhörna åt vildbina – merparten av vilda bin bygger bon i marken. Låt ett soligt hörn av trädgården vara bart och blanda in sand om jorden är lerig och mullrik.

Smörgåsbord till fåglarna – med många olika sorters träd, buskar och växter i trädgården får fåglarna olika typer av mat: bär, frukter, fröer, maskar, insekter och spindlar. Buskar där fåglarna kan gömma sig ger även ett bra skydd mot rovdjur. ■

Källor: Land.se och Greenpeace

Gåvo-
givare

Varmt tack! alla gåvogivare

TILL MINNE AV

Barbro Sjöberg

Gunnar och Josefines systrar Torshälla

Evert Harrysson

André och Christina Prah Höör
Olle Harrysson Löberöd

Gunnar Forsberg

Familjen Märklind Torslanda
Pennybridge Örebro

Isabella Lindelöf

Pennybridge Örebro

Nalle Rösell

Monica och Nicke Salén Lidköping

Yvonne Backstroem

Kristina Karlsson Söderbärke

GÅVOR

Gåva för min syster

Lukas Önnestam Löddeköping

God Jul

Anders Gunnarsson Lidköping

Övriga gåvor

Anette Ståhlberg Göteborg
Annelie Hillström Hållnäs
Camilla Linde Ängelholm
Göran Berglund Norrfjärden
Ingvar Hultman Stockholm
Karla Böhland Johanneshov
Marcus Davidsson Göteborg
Marcus Otterhem Stockholm
Natalia Ström Göteborg
Payex Sverige (Fonus) Visby
Per Bengtsson Hallsberg
Pernilla Hjelm Andersson Uppsala
Sofia Backlund Gällivare
Suzanne Rapp Stockholm

Fri veterinärvård

Pennybridge Örebro
Ulla Illerås Skövde

För djuren i Ukraina

Alf Mikael Hyllberg Malmö
Amanda Stenholm Ängelholm
Ami Sundeman Hägersten
Anita Sundin Slottsbron
Anitha Alvar Boxholm
Ann Lundgren Stockholm
Anna Axné Uppsala
Anna Rosenquist Genarp
Anna StenlundAnna-Leena Malm Olofstorp
Ann-Charlotte Eriksson Stockholm
Anne Andreev Winterfeldt Bro
Anne Carlsvi Lund
Anne Järvi Luleå
Annelise Prebo Stockholm
Annika Jernberg Alunda
Awwa Selokoski Åkersberga
Birgit Fjellstedt Västervik
Britt-Inger Vinberg Ludvika
Camille Forslund SunneCaroline Berg Gävle
Cecilia Abrahamsson Ekerö
Cecilia Loremark Höör
Charlotte Lindell Malmö
Charlotte Steneloo Sparsör
Christina Norman Sveg
Christina Thernsjö Rö
Dennis Höstman Uppsala
Desiree Blankenburg Holm Saltsjö-Boo
Ditte Waldton Hägersten
Elin Monell Kristinehamn
Elisabeth Forsberg Löttorp
Ella Nilsson Örebro
Elsy Toresson Visby
Eva Lundbäck Kristinehamn
Eva Pettersson Östra Ryd
Ewa Zander Norrköping
Frida Nyström Falun
Gunnar Andersson
Helena Lundberg
Ibrahim Nasrullayev Säfte
Inger Schlvist Johanneshov
Jakob Johansson
Jenny Palmgren
Jenny Westerberg Luleå
Joakim PerssonJohanna Kopra Årsta
Johanna Lundblad Stockholm
Karin Halvorsen Nora
Kristina Johansson Älmhult
Lena Berg Falun
Lena Grönlund Myrberg Hälleforsnäs
Lena Kristina Axelsson Växjö
Leone Peci Åhsberg Nyåker
Liane Müller Båstad
Lina Sofie Sandin och Corax Kimstad
Linda Nison Värmdö
Linda Särnholm Stockholm
Lisa Hagnér
Lisbeth Johansson Malmö
Lukas Ernryd Vänge
Maija-Leena Eloranta Ljungbyholm
Maria Martin Nordenskjöld Gävle
Maria Nyberg Malmö
Maria Seehusen
Marie Karlsson Helsingborg
Marita Hall Hallsberg
Michael Halvorsen Marieholm
Monica Ulfvik
Per Niemi Örebro Norberg
Pieternella van Beek Folkärna
Pålandet AB Stockholm
Renée Arenander Sturefors
Signe Sandell Kivik
Simon Fagerström Kivik
Siv Flink Lindome Uddevalla
Sofie Andersson Upplands Väsby
Sonja och Varg Öststorm Lund
Ulla Larsson Grythyttan
Ulrika Hansson
Wilhelm Tham
Åsa Nilsson Östergötlands Veterinärförening Boxholm

Alia ♥ Krisp = sant

Jag heter Alia och är fyra år. Min hund Krisp är en shiba inu, hon fyller snart sex år. Hon är vit, röd och lite svart under tassarna. Jag kallar henne för Krispan, eller Muffins. Hon är min storasyster, för hon har alltid varit med mig, ända sedan jag var liten bebis. Hon har alltid tagit hand om mig.

Text & foto: Anna Broström

Jag tycker om att vara med Krispan och krama henne, hon är som en hundvalp. Hon luktar så gott och kan gosa. Hon är jättemjuk och fluffig. Men jag är försiktig med henne för ibland kan hon bli arg. När jag var liten kunde jag krama henne för hårt, då morrade hon lite och sa ifrån, då sa jag förlåt. När vi går ut på promenad brukar vi gå till parken, eller till skogen. Då håller jag i kopplet och plockar alltid upp bajset. Men Krisp tycker inte om att jaga bollar. Jag kastar pinnar eller isbitar i stället, som hon tuggar hon på.

Jag brukar också springa runt, runt med henne. Hon är rolig när hon jagar sin svans. Men det är roligast i parken för där finns Krispans kompisar och gungor. När vi är där brukar jag och mamma kamma pälsen, ibland kommer det jättemycket! Sen när vi kommer in efter en promenad brukar jag ge Krisp godis, speciellt om vi måste torka tassarna.

När vi leker hemma säger jag: stå upp, ligg ner eller high five, då får hon godis. Vi har ett mjukisdjur som Krisp drar i, det tycker hon är roligt. Ibland gömmer jag godis som hon får leta efter. Eller så gör jag så här: jag tar en liten godisbit i en hand så får Krisp gissa vilken. Hon är jättebra på att nosa och visa med tasserna i vilken hand godiset ligger.

På kvällen, när jag har gett Krisp mat och vatten, brukar jag borsta hennes tänder. Hennes tandborste är jätteliten och lång. Och hon har en tandkräm som smakar gott för henne. Jag borstar men hon äter mest tandkrämen.

Det bästa med Krispan är att hon är så god, och mjukfluffig. Jag älskar henne. När jag ropar på henne

så ropar jag alltid:

– Muffins! För de är också så goda.

Krisp är så gullig, när hon är ledsen blir jag ledsen. Och när Krisp är hos hundvakten blir jag ledsen för jag vill ha henne hemma med mig, hela tiden. ■

Berättat för mamma Anna Broström.

Alia leker gärna med Krisp. Och Krisp leker gärna med Alia. En lek de båda uppskattar är att gömma godis i handen. Krisp är jättebra på att gissa och visar med tasserna i vilken hand godiset ligger.

Namn: Alia Broström - Evans
Ålder: 4 år
Bor: Björkhagen, Stockholm
Familj: Mamma Anna och pappa Darren
Husdjur: Shiban Krisp

Vill du, som är högst 18 år, berätta om ditt husdjur i tidningen? Maila ett högupplöst foto på dig och ditt husdjur samt ditt telefonnummer till redaktionen för Djurens Värld: djurensvarld@djurskydd.org

	GICK AVLIDEN		KAN VI TA MOT VÄGG	REGN-BÄGG-HINNAN	SES UNDER-DÅNIG	BLIR MÅNGEN MASK KUNDE SVULTEN FÅGEL FINNA I KLONDIKE?	
	BYGGER UPP TILL 7 M HÖGA STACKAR						
	SVORDOM	LAXFISK					
SOM ABBORRE, GETING ELLER TJUV		PINSAMHETER			LURAR UNDER YTAN		
				BELLOW			
				KRAS-MASKIN			
	HÅST, NOS-HÖRNING OCH TAPIR	OV-ILJA	SINKA-BIRUM	GER BLIXTBELYSNING	KAN VA KÄNSLIGT ELLER FAST	PÅGÅ UNDER-KÄNNA	BANGLADESH HYMN
			BOSKAP				
OÖNSKAD VÄXTLIGHET			FLÅTAD VÄSKA		VALUTA I VASA		MÄRR SVÅRT FÖR-VIRRINGS-TILLSTÅND
			SPRÅKAR			KURORT	RADON
UT-SÖNDRA	TÅTORT				TAS SOM PANT	NEWTON	VILDÄPPEL-TRÄD
FÖRSTÅR EJ DEN NOLL-STÄLLDA	FIENDE			KAN EKA BEHÖVA	MATSKÅP		
				PÅBRÅ		KVIST	HAR STIKR-IGA UNGAR?
HAR DOVT LÅTE		TRAMSDJUR				IVÅG	
LURAR BAKOM ÖRON		HUR SA?			MAKTFULLKOMLIG PERSON	FISK-LÅDA	STRÖM
							MITT I KYLHUS
TVÅTANDAD BJÄSSE I ARKTISKA OCH SUBARKTISKA HAV						SNABBA I LAPIDUS VÄRLD	LEMUR-KRYSS 2023

Konstruktör: lena-holmlund.com

Rätt lösning till korsordet i nummer 4-2022:

DE FÄRGADE RUTORNA BILDAR ETT ORD = LÖSENORD

Skicka lösenordet till Svenska Djurskyddsföreningen, Sandborgsvägen 55, 122 33 Enskede, eller maila till redaktionen:

info@djurskydd.org

TÄVLA MED OSS

Senast 2 maj 2023 vill vi ha ditt svar. Glöm inte att ange din postadress. Bland de rätta lösningarna dras en vinnare som får tre trisslotter hemskickade.

	TUFF OCH COOL (ELLER RUNDAD MUKDEL PÅ BAKSIDAN AV EN HUV)	FÖDS KATT-UNGAR	I	LÄGGA PLEN REM	STORK-FÅGEL	SÄNKA	B	SIMPLA BRUKAR BILKÄRE SOM SKADAT SIG I TJÄNSITT
	KATT MED INTENSIVT LYSNANDE SLÄGGEN	β	L	A	N	D	A	
	GJÖRDE GRAN TURSMÅD 750	S	A	A	B	A	N	D
	VIND-STÖT	I	L	RING-MASKAR, RAKA	I	G	L	A
		J	A	L	U	S	I	LANTAN SNABB RACKARE
	BEHÖVER KATTEN 10-15 OM DAGEN	HÖRS FRÅN FLOCK	KAN VI TIDEN AN	DEN SIDAN KÄNSLIE ÅRKLARSKAP	SKAPAT ETT FÖREM	TRÄ-RIBBS-FÖRHÄNGE	M	INDISK ANDUG LEDARE
	SKUM-DRYCKEN	Ö	L	E	N	PATRIARK OCH FÖRWARD	I	S
	NÄMDE	S	A	SLÄNGS ÖVER BÅRDS LAST	D	U	K	BAK-BENS-PARTI
	KRAN-VÄTTE?	S	N	O	R	DISKA KÄMMER SKEPP MED	T	Y
	ENMÅD-RIPAPE-GÖJA	LIGGER VINTER-SJÖRN I	D	V	A	L	A	HÖGRENT FÅGEL TYNGA
	SNIBBDE INSEKT	K	E	A	KÄRNA SÄGA	A	T	O
	B	ENFÖRSTA KÄNNE-DOM	N	Y	S	HJÄSS-TOPF-FÅGLAR	K	A
	HÖRS ANDERNA	S	N	A	T	T	R	A
						REAK-TIONS-TRÖG	I	N
							E	R
							T	LEMUR-KRYSS 2022

Konstruktör: lena-holmlund.com

Grattis Anita Nordberg i Herräng som blev förra numrets korsordsvinnare.

Avsändare: Svenska Djurskyddsföreningen, Sandsborgsvägen 55, 122 33 Enskede

PÅ SPANING I NATUREN

Sparvugglan – vår minsta uggla

Det är inte mycket ljud den låter höra från sig. Bara några tunna pip som från en domherre. Vår minsta uggla, sparvugglan, är en av skogens verkliga doldisar. Dessutom är den en vacker fågel. Stor som en stare men med skarp blick som verkligen placerar den i sitt fack som rovfågel.

Text & foto: Göran Ekström

Ibland kan man höra hur många småfåglar blir oroliga och varnar högt tillsammans runt den lilla ugglan. Och det är inte utan anledning. Visserligen lever sparvugglan till viss del av smågnagare men tar gärna en och annan oförsiktig liten talgoxe, fink eller andra mindre fåglar.

Tidigt på våren är det intressant att vara ute och lyssna till den lilla sparvugglan. Även om hon också är dagaktiv är det på kvällen eller i gryningen som man kan höra henne. Det är ett entonigt visslande som ljuder ungefär en gång i sekunden från en hög trädtopp, där ljudet når väldigt långt om det är vindstilla. På detta sätt får de olika individerna kontakt och bildar par eller visar att reviret är upptaget, om de är av samma kön. Att göra återbesök på denna plats längre fram på försommaren kan mycket väl löna sig i form av ett intressant bofynd.

Ibland hittar man boplatserna ganska lågt över marken i en gran. Kanske bara någon eller några meter upp. I så fall är det troligen en tretåig hackspett som tidigare år varit bobyggare åt sparvugglan. Sitter bohålet många meter

högre upp är det inte ovanligt att den större hackspetten varit framme och efterlämnat den lediga bostaden.

Ofta går jag runt några äldre aspar eller andra gamla träd för att se efter om det finns hål där hackspettar tidigare år varit framme. Tittar man på marken rakt under ett hål syns kanske hur sparvugglan städat rent i boet tidigare, när ungarna kom. Innan denna lyckliga tilldragelse lägger hon gärna de ömtåliga äggen direkt på skinnen från några smågnagare som hon tidigare fångat. Ett perfekt värmeisolerande underlag! Ligger det lite utkastade och slitna rester av skinn från gnagare är det ett ganska säkert tecken på att den lilla sparvugglan har sin boplatz i trädet.

Ett annat sätt att testa om det finns häckande sparvuggla i närheten är att försöka låta som en. Småfåglar, som häckar i den nära omgivningen är högst troligt medvetna om en eventuell häckande uggla. Säkert ser de henne varje dag i sin omgivning och blir lätt upphetsade och varnar högt om de så bara hör ett läte som de sätter i samband med hennes närvaro. ■